

בעניין:

1. _____ ג'רמה

ת"ז _____

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או ליאורה בכור (מ"ר 50217) ו/או אלעד כהנא (מ"ר 49009) מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
2. קצין משטרה צבאית ראשי
3. נציב שירות בתי הסוהר
4. המפקח הכללי - משטרת ישראל

באמצעות פרקליטות המדינה
צלאח א-דין 29, ירושלים 91010

המשיבים

עתירה לצו Habeas Corpus

מוגשת בזאת עתירה למתן צו-על-תנאי, המופנית אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם כדלקמן:

- א. למשיב 1 - מדוע לא יודיע למשפחת העותרת 1 (להלן: **העותרת**) מה עלה בגורלה של העותרת, שנעצרה בידי כוחות הביטחון של ישראל ביום 14.3.10 ואשר מקום הימצאה מאז מעצרה אינו ידוע; אם היא מוחזקת על-ידו או על-ידי מי מטעמו – היכן היא מוחזקת ומכוח איזה דין; ואם שוחררה או הועברה לגורם אחר – מתי, היכן, לידי מי, ומה ידוע לו על מקום הימצאה היום. ככל שהעותרת מוחזקת בידי רשות ישראלית שלא כדין, יתבקש בית-המשפט להורות על שחרורה.
- ב. למשיב 2 – מדוע לא יחזיק בידיו מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של כל עצור, תושב השטחים, המוחזק על ידי איזו מרשויות המדינה.
- ג. למשיבים 3 ו-4, באם העותרת מוחזקת בידי מי מהם - מדוע לא ירשמו כדין, ובזמן אמת, את מקום מעצרו של עצורים.

בקשה לקביעת דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה.

עניינה של עתירה זו בזכותה היסודית ביותר של עצורה, שנעצרה על ידי חיילים או כוחות ביטחון אחרים של ישראל, שדבר מעצרה ומקומו ייודעו. בזכות זו תלוי מימושן של זכויות אחרות של העצורה – לייצוג משפטי, להתערבות בעניין תנאי מעצרה וכד'. הזכות היא גם זכותה של משפחת העצורה, לדעת מה עלה בגורל יקירתה והיכן היא מוחזקת.

הדין מורה, כי הודעה על מקום מעצרו של עצור תימסר לאדם הקרוב לו **ללא שיהוי**. למשפחת העותרת אמנם הודע, מפי גורם עלום שם, כי העותרת מצויה בבימ"ר ירושלים, שתחת פיקודו של המשיב 3, אולם גורמים בבימ"ר ירושלים עצמו מכחישים עובדה זו וטוענים כי העותרת אינה שם. מאחר שהעותרת אינה רשומה במסוף המשיב 3, אין בידי משפחת העותרת לדעת היכן היא מוחזקת.

הזמן החולף מגביר את חוסר הוודאות בו חיה המשפחה, את דאגתה ואת חרדתה. הזמן החולף גם מסכל – מרגע לרגע – את מימוש זכויותיו היסודיות ביותר של אדם המצוי במשמורת והוא נטול כוח להגן על ענייניו בעצמו.

אם עודנה בידי רשויות המדינה, זכאית המשפחה על פי דין לדעת **מיז** אודות מקום הימצאה ולמנות עורך דין שייצגה בהליכי המעצר. אם יצאה מידי המדינה, חובה על המדינה לספק **בדחיפות** כל מידע שייסייע באיתורה, ובהגנה עליה במידת הצורך.

במספר עתירות הביאס קורפוס שהוגשו על-ידי העותר 2 לבית-משפט נכבד זה, בעניין תושבי השטחים שנעצרו על-ידי חיילים או כוחות ביטחון אחרים של ישראל, בית-המשפט קבע תקופה **מקסימלית** של **24 שעות** שבגדרה על המשיב היה להשיב לעתירה. כך, למשל, בבג"ץ 5117/09 **נזאל ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**.

ואלו הם נימוקי העתירה

עניינה של העותרת

1. העותרת, בת 36, תושבת עין יברוד, שליד רמאללה.
2. ביום 14.3.2010 פנתה משפחת העותרת אל העותר 2 (להלן: **המוקד** או **המוקד להגנת הפרט**) בבקשה לסייע לה באיתור העותרת, וזאת לאחר שבאותו היום, סביב השעה 2:30 לפנות בוקר, נעצרה העותרת בביתה, לעיני ילדיה.
3. בו ביום פנה המוקד למרכז השליטה שבמפקדת המשיב 2 (להלן: **המשל"ט**), בבקשה לסייע באיתור העותרת. במקביל, פנה המוקד למרכז השליטה שבמפקדת המשיב 3, אשר מסר כי אין רישום על שמה של העותרת.
4. בעקבות תשובה זו פנה המוקד לגורם במינהל האזרחי, שבאחריות המשיב 1, אשר מסר כי, כפי הנראה, הועברה העותרת לבימ"ר ירושלים, שבאחריות המשיב 3. מידע זה נמסר למשפחה.

5. במקביל, גורם עלום שם התקשרה למשפחתה של העותרת, ומסר כי העותרת מוחזקת בבימ"ר ירושלים.

6. ביום 15.3.2010 נמסרה תשובת המשליט לשאלתא מיום קודם לכן, ולפיה העותרת אינה רשומה כעצורה, לא באחריות המשיב 1, לא של המשיב 3 ולא של המשיב 4. מכאן, שאין הוא מצליח לאתרה.

7. משפחתה של העותרת מסרה כי עד לכתיבת שורות אלו לא שמעו דבר מיקירתם, וכי לא שבה לביתה מאז מעצרה, לפני 36 שעות.

8. כל הנסיונות שנעשו לאתר את העותרת בבימ"ר ירושלים, הן נסיונות טלפוניים, הן באמצעות משלוח פנייה דחופה בכתב, העלו חרס.

העתק פניית המוקד לבימ"ר ירושלים מצורף ומסומן ע/1.

9. העותר 2 הוא ארגון זכויות אדם, המסייע לפלסטינים תושבי הגדה המערבית, שזכויותיהם קופחו בידי המשיב. בין שאר פעולותיו, הוא מסייע באיתור מקום החזקתם על עצורים שנעצרו על ידי כוחות הביטחון של ישראל.

הטיעון המשפטי

הודעה על מקום מעצר – חובתם של המשיבים 1 ו-2

10. אין צורך להכביר מלים בדבר הזכות למסירת הודעה בדבר מעצרו של אדם ומקום החזקתו. זכות זו, זכות יסוד היא – הן של העצור והן של בני משפחתו. זכות זו מהווה חלק מזכות היסוד לכבוד האדם. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על קיומה, אלא מעלימה ומחביאה אנשים שבמשמורתה מבני משפחותיהם במשך פרקי זמן ניכרים, נוהגת באכזריות הפוגעת קשות בצלם האנוש של העצור ובני משפחתו.

11. סעיף 78א(ב) לצו בדבר הוראות בטחון (תיקון מס' 53) (אזור יהודה והשומרון) (מס' 1220), התשמ"ח-1988, שתיקן את צו בדבר הוראות בטחון (יהודה ושומרון) (מס' 378), התש"ל-1970 קובע כי:

"נעצר אדם, תימסר ללא שיהוי ידיעה על מעצרו ומקום הימצאו לאדם הקרוב אליו, זולת אם ביקש העצור שלא להודיע כאמור" (כל ההדגשות בעתירה שלי – ד.ש.).

12. גם בפסיקת בית משפט נכבד זה הוכרה הזכות למסירת הודעה כאמור כזכות יסוד. כדברי המשנה לנשיא מ' אלון בבג"ץ 670/89 עודה ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, פ"ד מג(4), 515, 517:

"חובת הודעה זו הינה פועל יוצא מזכות יסוד הנתונה לאדם שנעצר כדת וכדין על-ידי השלטונות המוסמכים, שאלה יביאו את דבר מעצרו לידיעת קרוביו, למען יידעו מה עלה בגורלו של קרובם העצור וכיצד ניתן להושיט לו העזרה הדרושה לו כדי

להגן על חירותו. זכות זו זכות טבעית היא, ונגזרת היא מכבוד האדם ומעקרונות הצדק הכלליים, ונתונה היא הן לעצור עצמו והן לקרוביו".

13. בשנת 1995, לאחר שמשלי"ט הכליאה לא עמד בחובותיו, הגיש המוקד להגנת הפרט עתירה נוספת לבג"ץ (בג"ץ 6757/95 חירבאוי ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (לא פורסם)). במסגרת הליך זה, נתן בית המשפט העליון תוקף של פסק דין להסדר שהגיעו אליו הצדדים, שלפיו:

"א) עם מעצרו של אדם תושב האזור, תימסר ללא שיהוי הודעה על מעצרו ומקום מעצרו באמצעות הטלפון למספר טלפון אותו ימסור העצור לגורם העוצר.

הגורם העוצר ימסור הודעה טלפונית כאמור, וירשום בטופס שיוכן לצורך כך פרטי ההודעה שמסר ופרטי מקבל ההודעה.

במידה וביקש זאת העצור, תימסר הודעה טלפונית גם לעורך דין שהעצור נקב בשמו ומסר פרטיו, הגורם העוצר יודיע לעצור על זכותו זו...

ב) מרכז השליטה הצה"לי (בין שהמדובר במרכז השליטה ובין שהמדובר בגורם אחר) יקבל מכל הגורמים... מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של עצור אחת ליממה, באופן שניתן יהא לאתר העצור, לפי פניה בכתב של גורמי חוץ.

ג) מרכז השליטה הצה"לי ימסור פרטים מן המידע האמור, על פי פניה בכתב של אגודות ציבוריות שעיסוקן בכך, ו/או על פי פניה בכתב של עו"ד מיופה כוח המייצג את העצור או משפחתו.

לאחר העברת הפניה בכתב יוכל הגורם הפונה לקבל את המידע באמצעות הטלפון".

14. זכות היסוד מצאה ביטוי גם בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה (הנחיה 4.3002 מיום 4.1.2004) בה נכתב "חובת ההודעה על מעצרו של אדם הוכרה בפסיקה כזכות יסוד של העצור ושל קרוביו, הנגזרת מכבוד האדם ועקרונות הצדק הכלליים".

15. הנה כי כן, מחובתו של המשיב 1 למסור למשפחתו של העצור הודעה, בין טלפונית ובין בדרך אחרת, על עובדת מעצרו ומקום החזקתו. מחובתו של המשיב 2 להחזיק מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של כל עצור ועצור. כגיבוי לחובה זו, נקבע מנגנון שיאפשר למשפחות לפנות לארגונים כדוגמת המוקד ולעורכי-דין, על-מנת לקבל מידע עדכני אודות מקום המעצר של יקיריהן, וזאת באמצעות המשלי"ט.

16. נושא איתור העצורים ותפקוד המשלי"ט נדון גם בהחלטתו של כב' הרשם בעז אוקון בבג"ץ 9332/02 ג'ראר נ' מפקד כוחות צה"ל. בהחלטתו כותב כב' הרשם:

"מסירת המידע מהווה אמצעי בקרה ופיקוח, אך יש לה חשיבות אנושית מבחינת העצור המאבד באחת את השליטה בחייו. יש לדיווח משמעות שלא ניתן להפריז בחשיבותה מבחינת בני המשפחה, אשר קרוב להם נעלם "בלא הסבר". ההגנה

על הפומביות מהווה ערובה למניעת שימוש לרעה ביכולת לעצור, ומונעת שימוש בלתי מרוסן ביכולת זו. אכן, כוחה של המדינה, ויהיו כוונותיה טובות ככל שיהיו, הוא גדול. בלא דיווח עלול כוח זה לצאת מכלל שליטה, גם אם הוא מוסבר בשיקולים ביטחוניים. ויתור או הגמשה טומנים בחובם סיכונים ברורים. הנסיון מלמד ששימוש יתר בכוח, שלא שורש בעיתו, יוצר מציאות חדשה. הכוח אינו כמו בומרנג, כשמשחררים אותו – הוא לא חוזר. על כן מצווה הרשות להקפדה של ממש בכל הנוגע להפעלת סמכויות המעצר. **הקפדה זו מחייבת דיווח מיידי על עצם המעצר.**"

17. מכאן שני הסעדים הראשונים המבוקשים בעתירה שעניינם מחויבותם של המשיבים במסירת הודעה על מעצרו ומקום מעצרו של אדם ומחויבותו של המשיב 2, באמצעות המשל"ט, להחזיק בידו מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של כל עצור המוחזק על ידי מי מזרועות המדינה.

רישום העותר במקום המעצר

18. מובן מאליו כי לכל עצור ישנה זכות שמקום מעצרו יהיה ודאי וברור לכל. רישומו של עצור במקום מעצרו הוא תנאי הכרחי למימוש זכויותיו. רק כך יוכלו משפחתו ועורך דינו לברר עם האחראים על מקום המעצר מהו מעמדו, מצבו הבריאותי, תנאי מעצרו, האם ומתי ניתן להיפגש עימו וכדומה. רק כך יוכלו לפעול למען מימוש זכויותיו כעצור. אף זכותו של עצור להיות נוכח בהליכים המשפטיים המתנהלים נגדו תלויה ברישומו המסודר במקום מעצרו.

19. אי רישומו של עצור במקום המעצר פוגע קשות בזכויות הבסיסיות שלו ושל בני משפחתו. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על רישום העצור במקום מעצרו ועל היכולת לקבל אינפורמציה שוטפת על סמך רישום זה, אינה ממלאת את חובתה ומועלת בתפקידה.

20. רישום ראוי של עצורים מוסדר בחקיקה הן באשר לעצורים המוחזקים בידי המשיב 3 והן באשר לעצורים המוחזקים בידי המשיב 4.

רישום עצורים המוחזקים בידי המשיב 3

21. בשל החשיבות העליונה שיש לרישומו של עצור במקום מעצרו, עוגנה חובת הרישום בחקיקה ראשית. סעיף 4 לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש) תשל"ב-1971 קובע כי :

"התקבל אדם לבית סוהר ידאג מנהל בית הסוהר שיירשמו בנוגע אליו הפרטים שנקבעו."

22. בפרק 5 להוראות שירות בתי הסוהר (סעיף 5.06) נכתב :

"בבית הסוהר יתנהל רישום מעודכן ומדוייק לגבי כל אסיר המוחזק בו הכולל את האסמכתא למאסרו ומציין את תקופת המאסר או המעצר, חישוב מועד תום ריצוי העונש, ומועדים נוספים הנדרשים לצורך חישוב פרקי זמן מינימלי המהווים תנאי

להענקת טובות הנאה (כגון: חופשות) או זכויות מוקנות (כגון: דיון בוועדת שיחרורים) לאסיר".

רישום עצורים המוחזקים בידי המשיב 4

23. ההוראות העוסקות ברישום עצורים המוחזקים בידי המשיב 4 מרחיקות לכת אף יותר מאלו החלות על העצורים המוחזקים בידי המשיב 3. בסעיף 3א(2) לפקודת המטה הארצי 12.03.01, שכותרתה "הטיפול בכלואים בבית המעצר" נקבע כי:

"לא יכלא אדם בבית המעצר, לפני שהממונה על החקירה או על המעצר מסר הודעה על המעצר לבני משפחתו, ולפני שראיין אותו קצין והודיע לו על זכותו ליצור קשר עם עורך דין"

24. מכאן הסעד השלישי המבוקש בעתירה, שעניינו הפקת לקחים מהמקרה הנוכחי, **אשר אינו המקרה הראשון בו נתקל המוקד בחוסר הקפדה על הנהלים הקבועים בחוק מצד המשיבים, והקפדה על נהלים שימנעו היעלמות עצורים, כדוגמת העותרת.**

25. ממהותה של עתירה זו שהיא אינה מגובה בתצהיר ובייפוי כוח מטעמה של העותרת. לעתירה מצורף תצהיר וייפוי כח מטעם המוקד בנוגע לקבלת המידע אודות העותרת במשרדיו ובנוגע לפעולותיו בעניינה.

מטעמים אלה, מתבקש בית-המשפט הנכבד להוציא בדחיפות צו על תנאי כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיב, להופכו להחלטי ולהטיל עליו את הוצאות המשפט ושכר טרחת עו"ד.

ירושלים, 15 במארכ 2010

דניאל שנהר, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 64682)

תצהיר

אני הח"מ, אורלי ברמק נושא ת.ז. מס' לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזה בכתב כדלקמן:

1. אני עושה את תצהירי זה בתמיכה בעתירה לצו הביאס קורפוס בעניינה של תושבת הגדה.
2. אני רכזת תלונות במוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר.
3. הריני לאשר, כי כל הפרטים המצויינים לגבי העותרת 1 התקבלו ממשפחתה ונאספו במשרד המוקד על ידי צוות מיומן.
4. כל הפרטים אודות ניסיונות האיתור של העותרת נכונים ונרשמו באופן מדויק.
5. הריני להצהיר כי זהו שמי, זוהי חתימתי וכי תוכן תצהירי זה אמת ונכון.

אורלי ברמק

הנני מאשר בזה כי ביום 15.3.2010 הופיעה בפני, עורך דין דניאל שנהר, במשרד המוקד להגנת הפרט ברח' אבו עוביידה 4, ירושלים, הנ"ל, המוכרת לי באופן אישי, ואחרי שהזהרתיה כי עליה להצהיר את האמת וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה הנ"ל וחתמה עליה בפניי ובנוכחותי.

דניאל שנהר, עו"ד